

Muamele Vergisi Kanununun 4939 sayılı Kanunla değiştirilen 9 ncu maddesinin 12 nci fıkrasının (A) bendinin değiştirilmesi hakkında Kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/27)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayn : 1642, 6 - 2559

30 . VI . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin değişik 12 nci fıkrasının (A) bendinin değiştirilmesi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 29 . VI . 1950 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Halkımızın başlıca gıda maddesini teşkil etmekte olan hububat unlarının mümkün mertebe ucuza satılmasını temin eylemek arzuya şayan bir husustur. Diğer taraftan hububat fiyatları, müstahsili teşvik etmek maksadiyle Hükümetçe yüksek bir seviyede tutulmaya çalışılmaktadır. Buna ilâveten hububat unlarının satış bedelleri üzerinden % 12,5 nispetinde Muamele Vergisi de alınmaktadır.

Sözü edilen bu iki âmilin tesiri altında un fiyatlarının memleketimizde oldukça yükselmiş bulunmasına mukabil, dünya piyasalarında hububat ve un fiyatlarının diğer maddelerin fiyatlarına mütenazir olarak düşmekte olduğu ve buseyrin memleketimizdeki fiyatlara da tesir etme temayülünü gösterdiği müşahade olunmaktadır.

Bu durum karşısında hububat unları fiyatlarının imkân nispetinde düşürülmesi zarureti ortaya çıkmakta ve bu hususun bu nevi maddelerden alınmakta olan Muamele Vergisinden sarfınazar olunmak suretiyle tahakkuk ettirilmesinin en salim bir yol olacağı mütalâa edilmektedir.

Bu suretle Hükümet programında yer almış bulunan vasıtalı vergilerin tahfif edilmesi ve geniş halk kütlelerini sıkan vergilerde tenziller yapılması hakkındaki kararlara uygun olarak ekmeğın fiyatı ucuzlatılmış olacağı gibi, istihlâk sahası geniş, iptidai maddesinin satış fiyatı azımsanmıyacak derecede yüksek ve çok önemli bir gıda maddesi üzerinden yüksek nispetli bir vergi almak gibi müdafaası gerçekten güç bir duruma son verilmiş bulunacağı kanaat ve neticesine varılmış ve bu maksadı temin için 3843 sayılı Kanundaki muaf maddeler meyanına - pirinç unu hariç olmak üzere - hububat unlarının ithalini mümkün kılan ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarı kanuniyet kesbettiği takdirde gelir bütçemizde senede vasati olarak 23 000 000 liralık, ve 1950 Malî yılının mütebaki 8 ayında ise 15 000 000 liralık bir tenezzül hâsıl olacağı tahmin olunmaktadır. Ancak zikrolunan bu miktar, Devlet daireleri tarafından ödenen veya bu dairelere inikâs ettirilen Muamele vergilerini de muhtevi bulunduğundan, bütçe muvazenesine yapacağı tesirin daha da az olacağı tabiidir.

Diğer taraftan makarna ve şehriye gibi hububat unlarından mamul sair maddelerin, satış fiyatlarına iptidai maddesinin Muamele Vergisine tâbi tutulmuş olması hasebiyle tatbik edilegelmekte olan iptidai madde tenzilâtı, bahsi geçen unlar vergiden istisna edildiği takdirde, bundan böyle tatbikına imkân ve mahal kalmıyacağı cihetle vergi hasılatının bu nispette artacağını da nazarı itibara almak icabetmektedir.

Hububat unlarının Muamele Vergisinden müstesna tutulması yüzünden hâsil olacak gelir kayıpları, masraf bütçesinde mümkün ve lüzumlu olan tasarrufları yapmak ve israf sayılacak sarfiyattan tevakki olunmak suretiyle karşılanacak ve bu hususta hazırlanan kanun tasarısı da ayrıca takdim olunacaktır.

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 1/27

Karar No. 3

4 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin 12 ci fıkrasının «A» bendinin değiştirilmesi hakkında Hükümetçe hazırlanan Kanun tasarısı ile gerekçesi 30 . VI . 1950 tarihli ve 1/27 sayılı yüksek havaleleri gereğince Maliye ve Ekonomi ve Ticaret Bakanlarının huzurlarıyla incelendi:

Bu tasarının, hayatı ucuzlatma konusunda Hükümetin aldığı kararlara muvazi olarak hazırlanmış olduğu anlaşılmaktadır. Filhakika hububat unları 3843 sayılı Muamele Vergisi Kanununun 5 nci maddesinde belirtilen mânada mamul bir madde bulunması hasebiyle % 12 - 1/2 nispetinde Muamele Vergisine tâbidir. Halkımızın başlıca gıda maddesini teşkil eden ekmeğin fiyatının - hububat fiyatlarının düşürülmemesi zarureti karşısında - kısmen olsun ucuzlatılması, Hükümetin gerekçesinde de belirtildiği veçhile ancak hububat unlarından alınan Muamele Vergisinin kaldırılmasıyla mümkündür.

Bu konuda Hükümet mümessilleriyle yapılan görüşmeler sonunda hububat unlarından alınan Muamele Vergisinin kaldırılması ve öğütme ve ekmeğin imaliye masraflarının yeniden tesbiti gibi ekonomik tedbirler sayesinde ekmeğin beher kilosunda takriben beş kuruş bir fiyat tenezzülü hâsil olabileceği neticesine varılmıştır.

Tasarının kanunlaşması halinde kaldırılan Muamele Vergisinin 1950 yılı Bütçesine tesiri

görüülerek, hububat unlarından senede alınan Muamele Vergisi tutarı olan takriben 23 milyon liradan sekiz aya isabet eden miktarın 15 400 000 lira olacağı ve bundan senesi içinde Millî Savunma ve Umumi Muvazzeneye dâhil diğer dairelerce ödenecek olan takriben 5 milyon liranın sekiz aylık tutarı olarak hesaplanan 3 200 000 liranın tenzili halinde bakiyenin 12 200 000 lira olacağı ve bunun da 1950 Bütçesi masraf tertiplerinde Hükümetçe sağlanacağı temin edilen tasarruflarla karşılanacağı anlaşıldığından hububat unlarından alınmakta olan Muamele Vergisinin kaldırılmasına dair Hükümet tasarısı ve tümü itibarıyla Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ancak, adı geçen verginin hububat unlarından kaldırılmasına rağmen bu unlardan imal olunan makarna ve şehriye Muamele Vergisine tâbi kalmakta olduğundan ve bu nevi mamulâtın istifade etmekte olduğu un iptidai madde tenzilâtını hububat unlarının vergiden istisnası halinde tatbika imkân kalmıyacağından, makarna ve şehriyenin satış fiyatlarında kilo başına iki buçuk kuruş kadar bir artış husule geleceği de hesaba anlaşılmıştır.

Bununla beraber Hükümet gerekçesinde belirtilen esaslara ve Hükümet mümessillerince verilen izahlara nazaran tasarı gayesinin ekmeğin fiyatlarının ucuzlatılması olmasına ve yukarıda bahsi geçen farkın yakın bir zamanda Muamele

Vergisi mevzuunun yeni baştan gözden geçirilmesi sırasında nazara alınarak telâfi edilmesinin yerinde olacağı Maliye Bakanı tarafından dermeyan edilmiş bulunmasına binaen bu cihetin temenni şeklinde rapora derci ekseriyetle karar altına alınmıştır.

Tasarı Kamutayın yüksek tasvibine arz olunmak üzere Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı	Sözcü
Eskişehir	Giresun
A. Potuoğlu	H. Erkmen
Kâtip	
Kocaeli	Afyon K.
H. Başak	Kaydi ihtirazım bağlıdır.
	A. Veziroğlu
Amasya	Kastamonu
Ihtirazî kayıt bağlıdır	Ş. Kerimzade
H. Koray	
Kocaeli	Konya
İtiraz kaydım bağlıdır	M. A. Ülgen
M. Kavalcioğlu	
Maras	Rize
R. Öksüz	Kayıt ile
	İ. Akçal
Samsun	Sivas
H. Uzer	S. Z. Örs

1. Makarna ve şehriyenin mevaddı iptidaiyesi olan hububat unundan Muamele Vergisi kaldırıldığı takdirde bu mevaddın imalinden ayrıca alınması gereken ve iptidai maddesi olan hububat unu Muamele Vergisine tâbi olduğu takdirde imali dolayısıyla vergiye tâbi bulunmayan makarna ve şehriyeden % 15 Muamele Vergisi alınması icabetmektedir. Bu hal ise bu maddelerin bugünkü satış fiyatlarında fazla vergi dolayısıyla iki kuruş otuz dört santim bir yükselme kaydedecektir. Makarna ve şehriyeden alınacak Muamele Vergisinin Hazineye temin edeceği varidat ise âzami 250 bin liradan ibarettir. Makarna ve şehriyeden alınan Muamele Vergisinin de muafiyet listesine ithali halinde ise makarna fiyatlarında (hububat fiyatlarında Muamele Vergisinin kaldırılmasından beş kuruş ve makarna ve şehriyenin muaf tutulmasından dolayı 234 kuruş ki) ceman yedi bu-

çuk kuruşa yakın bir tenezzül husule gelecektir.

2. Şu hale göre un üzerinden alınmakta olan Muamele Vergisinin kaldırılmasıyla husule gelecek olan farktan makarna ve şehriyenin de istifade ettirilmesi memlekette mevcut büyük makarna ve şehriye fabrikalarının inkişafı bakımından da elzem olduğu knaatinde bulunduğumuzu arz ederiz.

Giresun	Koceli	Rize
H. Erkmen	M. Kavalcioğlu	İ. Akçal
Kocaeli		Amasya
H. Başak		H. Koray

Hububat mamullerinden Muamele Vergisinin kaldırılmasına dair olan bu tasarı kanunlaşmış meriyete girdiğinde; tüccar ve furuncu esnaflarının ellerinde mevcut olan vergisi ödenmiş ve henüz satış edilmemiş olanlarının tesbit edilerek vergilerinin iadesi lâzımgelceği, ve bunun için de geçici bir madde eklenmesi iktiza edeceğinden bahisle yaptığım teklifimin kabul edilmemesi adalet mefhumu ile kabili telif değildir. Bu sebeple bu mevzuda konuşma hakkım mahfuz kalmak şartıyla imzamı vaz'ediyorum.

Afyon Karahisar Milletvekili
Ahmed Veziroğlu

Muamele Vergisinde yapılması teklif edilen tadilatın hedefi hayati ucuzlatmak bulunduğu gibi bulgur da halkın başlıca gıda maddelerini ve Milli Müdafaa ihtiyaçlarını teşkil etmesine göre bulgur kırmalarının da un gibi Muamele Vergisinden muafiyeti alınması zarureti vardır. Bu zaruretin de nazarı dikkate alınması hususu Komisyonumuza teklif edilmiş ise de Maliye Bakanının komisyonda verdiği izahata göre Meclisi Âlinin Kasım toplantısına yetiştirilecek olan Muamele Vergisi tadilatının da nazarı dikkate alınacağı bildirilmiştir. Hükümetçe teklif edilecek Muamele Vergisi tadilatı meyanında bulgur kırmalarının da muafiyet meyanına alınması hususunun tahakkuk ettirilmesi şayanı temennidir.

Konya Milletvekili
M. A. Ülgen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3843 sayılı Muamele Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin değişik 12 nci fıkrasının (A) bendinin değiştirilmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 3843 sayılı Kanunun 4939 sayılı Kanunla değiştirilen 9 ncu maddesinin 12 nci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) Tâkim ve teksif edilmiş veya toz haline getirilmiş şekerli ve şekersiz süt, tereyağı, sadeyağı, kaymak, krema, yoğurt, peynir, balık ve et ve sebze ve meyva konserveleri, balıkyağı, balıkunu, balıkymurtası, havyar, her türlü tuzlanmış ve tütsülenmiş balıklar, pastırma, sucuk, salam, sosis, sosison, jambon, kavurma, her türlü pekmez, bulama, pestil, meyva suyu ve meyva usaresi, turşu, sirke, kırılmış veya toz haline getirilmiş tuz, kavrulmuş veya öğütülmüş kahve, uzun müddet saklanması mümkün bulunmayan ve satıldığı yerde istihlâki âdet olan yiyecek ve içecek maddeleri, hububat unları (pirinç unu hariç), ekmek, peksimet, tahin, tahin-helvası, bisküvi, reçel ve marmalât, şeker ve glikozdan mamûl maddeler (% 50 ve daha fazla miktarda şeker veya glikozu havi maddeler şeker ve glikozdan mamûl madde sayılır);

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde

yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet, Maliye, Ekonomi ve Ticaret, Gümrük ve Tekel Bakanları yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı

Millî Savunma Bakanı
Refik S. İnce

Dışişleri Bakanı
F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı
A. Başman

Eko. ve Ticaret Bakanı
Z. H. Velibeşe

G. ve Tekel Bakanı
N. Özsan

Ulaştırma Bakanı
T. İleri

İşletmeler Bakanı
Muhlis Ete

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu
Adalet Bakanı

H. Özyörük
İçişleri Bakanı

R. Nasuhioğlu
Maliye Bakanı

H. Ayan
Bayındırlık Bakanı

F. Belen
Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. R. Belger
Tarım Bakanı

N. İyriboz
Çalışma Bakanı

H. Polatkan